

NORSK OLJEMUSEUM

ÅRBOK 2012

MED ÅRSMELDING

Redaksjonen:

Finn E. Krogh
Trude Meland
Geir Mossige Johannesen
Gunleiv Hadland
Kristin Øye Gjerde
Finn Harald Sandberg

«Statfjord – giganten som sprenger grenser»

- nytt kulturminne på utstilling

av Trude Meland

Foto: Harald
Pettersen/Statoil

«Her ser vi et glimt av menneskenes evne til å søke nye veier for å løse økonomiske og tekniske problemer når utviklingen krevet det». Stortingsrepresentant og andre nestleder i energi- og miljøkomiteen Eirin Sund siterte tidligere statsminister Oddvar Norlis tale under dåpen av Statfjord A, da hun torsdag 29. november sto for den offisielle åpningen av utstillingen «Statfjord – giganten som sprenger grenser» på Norsk Oljemuseum.

Trude Meland (f. 1971) arbeider som historiker ved Norsk Oljemuseum. Meland er utdannet cand. polit. med hovedfag i historie ved Universitetet i Bergen. Hovedoppgaven hadde som tema arkitektur som propaganda i Italia. Hun har tidligere arbeidet med prosjekter for blant annet Universitetet i Bergen og Byarkivet i Bergen.

Statoil storband lagte en feststemt atmosfære i museet under åpningen av utstilling og lanseringen av Kulturminne Statfjord. Foto: Harald Pettersen/Statoil

Statfjord er Norges til nå mestproduserende oljefelt, og har betydd svært mye for norsk økonomi og for utviklingen av oljeindustrien. Feltet har satt en rekke produksjonsrekorder på norsk sokkel og vært avgjørende for Statoils utvikling. I tillegg har Statfjord-feltet bidratt til oppbyggingen av norsk leverandørindustri, utvikling av ny teknologi, sysselsetting og enorme inntekter. Statfjord har til nå produsert 4738 millioner fat oljeekvivalenter til en verdi av 1360 milliarder kroner.

«Statfjord – giganten som sprenger grenser» blir vist i museets temporære utstillingsareal. Utstillingen formidler høydedragene i Statfjordhistorien. Den forteller om hvorfor nettopp Statfjord er selve giganten og den gir et innblikk i geologien, menneskene som jobber der og dessuten litt om framtiden for feltet. Utstillingen er utviklet i samarbeid med designbyrået Sixsides AS, og Statfjordlisensen har i sin helhet stått for finansieringen.

Utstillingen er basert på dokumentasjonsprosjektet Kulturminne Statfjord som ble lansert samtidig med utstillingsåpningen. Dette nye teknisk-industrielle kulturminnet blir presentert på et eget nettsted som kan utforskes både i utstillingen og ved kjøkkenbordet hjemme. www.kulturminne-statfjord.no er inngangsportalen til «samfunnsminnet» om Statfjord-feltet. Nettstedet gir oversikt over feltet og de enkelte installasjonene, teknisk dokumentasjon og viktige hendelser i feltets snart 40 år lange historie.

I sine taler under åpningsarrangementet fortalte lisensdirektør fra ExxonMobil, Jan Åge Hansen og Øystein Michelsen, direktør i Undersøkelse og produksjon i Statoil, historien om Statfjord, slik selskapene historisk også har delt på operatørskapet for feltet mellom seg. Mobil var operatør da feltet ble funnet og var ansvarlig under oppbyg-

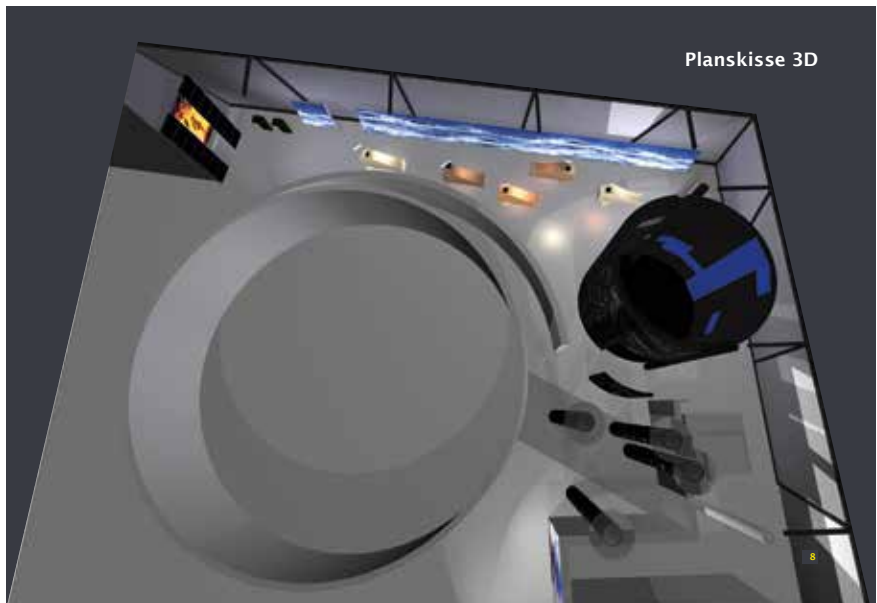
Statfjord A var i 1979 verdens største plattform med en samlet vekt på 600 000 tonn. Statfjord B overtok rekorden 1981 med sine 824 000 tonn. Foto: Harald Pettersen/Statoil

gingen og de første driftsårene. I 1987 overtok Statoil operatøransvaret. Michelsen fokuserte på overtagelsen, den videre utvikling og ikke minst feltets framtid. Opprinnelig skulle Statfjord-feltet vært stengt ned på 1990-tallet, men det ligger nå an til at produksjonen vil vare til minst 2025.

I introduksjonssonen til utstillingen presenteres rekordene som er satt på Statfjord. Publikum blir møtt av rader med oljetønner stablet oppå hverandre. Speil både på gulv og i tak skaper en illusjon av uendelighet, for å gi en forståelse av den kolossale mengde olje som er produsert på Statfjord-feltet.

Planskisse over Statfjordutstillingen. Design: Sixsides AS

*Hvis en stabler hele oljeproduksjonen fra Statfjord i tonner, vil stabelen rekke herfra til månen – åtte ganger!
Foto: Shadè Barka Martins/NOM*

Et sentralt element i utstillingen er Brønn A-06. På en over fem meter vertikal filmflate tas publikum med på en tidsreise 200 millioner år tilbake i tid og 2500 meter under havbunnen – dit grunnlaget for Nordsjøens mestproduserende brønn ble lagt. Denne visuelle opplevelsen gir en forståelse av de geologiske prosessene på Statfjord-feltet, boring og produksjon.

Etter å ha fått innblikk i grunnlaget for feltet møter publikum menneskene bak industrieventyret. På fem benker presenteres historier om byggingen, arbeidet med ferdigstillelse, sikkerhet, boring og drift av plattformene, alt gjennom moderne formidlingsteknologi.

*Tidligere plattformsjef og feltsjef på Statfjord, Kjell Øyvind Tendenes presenterer brønn 6.
Foto: Shadè Barka Martins/NOM*

Som bakgrunnsteppe vises en «langsomfilm» fra Statfjord B. Foto: Shadè Barka Martins/NOM

Som et bakgrunnsteppe for hele utstillingen vises en fem meter bred «langsomfilm» fra Statfjord B – en utsikt over havet, en tankbåt som laster olje og et helikopter som lander, setter av sine passasjerer og letter – en «ekte» offshoreopplevelse.

På den motsatte veggen har myndighetene fått sin plass. Gjennom en tidslinje berettes historien om hvordan Statfjord har vært sentral i utviklingen av den moderne oljenasjonen og det norske sikkerhetsregimet.

Kulturminne Statfjord har lagt grunnlaget for utstillingen. Hele dokumentasjonsprosjektet er tilgjengelig i digital form på to webstasjoner. Her kan publikum søke utfyllende informasjon, bla i bilder, se film, lese bøker, høre radio og mye, mye mer.

Utstillingen avsluttes med å peke på framtiden. Et interaktivt eksperiment hvor publikum gjennom egen aktivitet pumper opp «gass» forklarer hvordan Statfjord har gått fra å primært produsere olje til det i dag er gass som er hovedproduktet. Feltet har de siste syv årene gått igjennom en kolossal ombygging som har gjort Nordsjøens mestproduserende oljefelt om til gassfelt. Gjennom senking av trykket og installering av elektriske pumper i brønnene skal gassen som i sin tid ble reinjisert i reservoaret for å holde trykket oppe, nå tas ut og skaffe mange nye år for giganten. Hvor mange er fortsatt ikke bestemt.

Gasskompressor fra Statfjord C

Gjennom kulturminneprosjektet har museet samlet verdifulle gjenstander fra Statfjord-feltet. En av disse – en 9 tonn tung gasskompressor – har fått hedersplass i museets inngangsparti. Kompressoren er gjennomskåret og – for første gang – er innsiden synlig. Et imponerende skue!

*Gasskompressoren ru-
ver i museets inngangs-
parti. Foto: Harald
Pettersen/Statoil*

Gass som produseres på Statfjord har blitt sendt i rør til land. For å kunne transporteres over så store avstander, må gassen ha et høyt trykk når den forlater plattformene på Statfjord.

For å oppnå dette trykket, blir gassen komprimert i fire trinn. I denne gasskompressoren ble trinn 2 og 3 gjennomført.

Gasskompressoren på Statfjord C ble skiftet ut i 2006 som følge av overgangen til Statfjord Senfase, hvor kompressorer tilpasset lavere trykk og høyere volum blir brukt.